

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

Effects of Health Education Learning Management Using Analytical Thinking Skill and Assessing Situation for Learning Achievement in Media Literacy of Lower Secondary School Students

วิสุทธิวัฒน์ ตีระพัฒ์ และจินตนา สรายุทธพิทักษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองและของนักเรียนกลุ่มควบคุม 2) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 80 คน กลุ่มละ 40 คน โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้วิจัยได้แก่ แผนจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยกระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 8 แผน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของคะแนนด้วยค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การรู้เท่าทันสื่อ/ กระบวนการคิดวิเคราะห์/ การประเมินสถานการณ์

Abstract

The purposes of this study were: 1) to compare the average score of the learning achievement of an experimental group students and a control group students before and after implementation, and 2) to compare the average score of the learning achievement after implementation between the experimental group students and the control group students after implementation. The sample was comprised of 80 students from the nine grade of Satriwatabsorn sawan School in Bangkok. The research instruments were composed of eight learning activity plans using analytical thinking skill and situation-assessment learning. The data were analyzed by mean, standard deviations, and t-test.

The research findings were as follow: 1) The mean scores of the learning achievement in the area of knowledge, attitude and practice of the experimental group students after implementation were significantly higher than before implementation at a .05 level, 2) the mean scores of the implementation achievement in the area of knowledge, attitude and practice of the experimental group students after learning was significantly higher than the control group students at a .05 level.

KEYWORDS: MEDIA LITERACY/ ANALYSIS THINKING SKILL/ ASSESSING SITUATION LEARNING

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์เข้ามาเป็นทบทาทต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ในสังคมเป็นอย่างมาก บุคคลในสังคมใช้สื่อออนไลน์ในการรับและส่งข่าวสารถึงกันและกัน ข้อมูลการสำรวจ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวและสมาชิกในครอบครัวที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 83,880 ครัวเรือน หรือ 62.3 ล้านคน พบร้า กรุงเทพมหานคร มีผู้ใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต และโทรศัพท์มือถือมากที่สุดร้อยละ 54.6, 54.5 และ 89.2 ตามลำดับ ในด้าน ลักษณะหรือพฤติกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ตของเพศชายมีความใกล้เคียงกับเพศหญิง สถิติระหว่างปี 2553-2557 พบร้า การใช้งานอินเทอร์เน็ตของเพศชายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.9 เป็นร้อยละ 34.9 ส่วน ในเพศหญิง พบร้า การใช้งานอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 22.8 เป็นร้อยละ 34.9 เมื่อนำมาวิเคราะห์ พบร้า การใช้อินเทอร์เน็ตในกลุ่มประชากรอายุ 15-24 ปี มีการใช้งานอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 69.7 รองลงมาคือ ประชากรในกลุ่มอายุ 6-14 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.2 สำหรับสถานที่ที่มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ ที่บ้านหรือที่พักอาศัยโดยใช้งานผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 63.9

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ที่มีต่อผลลัพธ์ของการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ใช้งานผ่านโทรศัพท์มือถือร้อยละ 53.4 และใช้งานอินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาผ่านคอมพิวเตอร์ร้อยละ 39.6 กิจกรรมการใช้งานอินเทอร์เน็ต พบว่า มาจากการดูหนังฟังเพลงร้อยละ 79.1 อันดับสองคือ การเล่นเกมหรือการดาวน์โหลดเกม ร้อยละ 75.0 และอันดับสามคือ การใช้งาน social network (Facebook, Twitter, Google Plus, Line, Instagram) ร้อยละ 73.9 ในด้านความถี่ของการใช้งาน อินเทอร์เน็ต พบว่า ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำ (5-7 วันต่อสัปดาห์) คิดเป็น ร้อยละ 59.6 รองลงมาคือ ใช้งานค่อนข้างบ่อย (1-4 วันต่อสัปดาห์) คิดเป็นร้อยละ 37.4 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2557)

ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า กลุ่มที่ใช้สื่อออนไลน์มากที่สุด คือ กลุ่มวัยรุ่น การเข้าถึงสื่อออนไลน์ของกลุ่มวัยรุ่นในปัจจุบันทำให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ดังที่สำนักงานกองทุนสนับสนุน การสร้างเสริมสุขภาพได้กล่าวถึงข้อมูลในยุคที่อินเทอร์เน็ตเข้ามายืมทบทวนในชีวิตประจำวันและเข้าถึงคนทุกกลุ่มว่า “แม้ว่าข้อดีนั้นจะทำให้เกิดการสื่อสารกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว แต่มีข้อเสียบ้างก็ยังคงมี ได้ เช่นกัน โดยเฉพาะปัญหาการล่อลวงผ่านอินเทอร์เน็ต ผ่านการพูดคุยบน Social Network หรือ Website ซึ่งดังอย่างเฟสบุ๊คที่มีการระบุว่ากรุ่นเทพมหานครเป็นเมืองที่มีการใช้เฟสบุ๊คเป็นอันดับ 9 ของโลก” ผลของการใช้สื่อออนไลน์ พบว่า เด็กที่มีอายุระหว่าง 13-20 ปี มีอัตราเสี่ยงต่อการถูกล่อลวงลงเอย ทางเพศผ่านสื่อออนไลน์มากที่สุด เพราะเป็นช่วงวัยที่มีจำนวนการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด นอกจากนี้ ยังเป็นช่วงทางของมิจฉาชีพที่ใช้เป็นสื่อในการหลอกลวงจากการไม่รู้เท่าทันสื่ออีกด้วย นอกจากนี้ผลการสำรวจของสำนักงานนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข ยังพบว่า ตั้งแต่ปี 2554 คนไทยใช้สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อย่างกว้างขวางมากขึ้น และอยู่ในโลกส่วนตัวมากกว่า 10 ล้านคน ทำให้มีแนวโน้ม ที่จะเกิดปัญหาหรือสถานการณ์เสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินในชีวิตประจำวัน เช่น การถูกหลอกลวงทาง เพศผ่านสื่อออนไลน์ การโฆษณาเกินจริงเพื่อหลอกลวงในการซื้อขายสินค้าผ่านทางอินเทอร์เน็ต การถูก หลอกลวงด้วยการนำเสนอข้อมูลเท็จเพื่อหลอกให้โอนเงิน การถูกหลอกลวงในด้านการสอบถามข้อมูล ส่วนตัวหรือข้อมูลลับของผู้ใช้สื่อและปัญหาการถูกโน้มน้าวจิตใจผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ให้เชื่อในแนว ความคิดของผู้สร้างสื่อขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับแนวความคิดด้านศาสนาหรือแนวความคิดทางสังคม เป็นต้น สถานการณ์เสี่ยงเหล่านี้เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นและสตรีมากยิ่งขึ้น เพราะการสื่อสารสามารถใช้ได้ง่าย ขึ้น ไม่ต้องเห็นหน้ากัน ใช้ตัวหนังสือแทนการพูดคุยบนโลกออนไลน์ผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ปอยครั้ง จนเกิดความเบยชินและละเลยการป้องกันและการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าห่วงใยว่า เด็กและวัยรุ่นจะถูกซักจุ่งให้ออกนอกร้านไปเป็นเหยื่อของความรุนแรงได้ง่ายขึ้น (ภาณุ พงษ์วิทยาภาณุ, 2557; สำนักกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ, 2555; สำนักงานนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข, 2556)

เมื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตของเยาวชนที่เป็นสาเหตุทำให้เด็ก วัยรุ่นถูกหลอกลวง ซักจุ่งไปทำร้ายได้ง่ายกว่าเดิม พบว่า เด็กวัยรุ่นร้อยละ 44 ยอมรับว่าได้เข้าถึงข้อมูล และสื่อประสม เช่น ภาพ วีดีโอ ที่ผู้ปกครองไม่อนุญาต และพบว่า เด็กผู้หญิงมีพฤติกรรมในการเผยแพร่ ข้อมูลส่วนบุคคลมากกว่าเด็กผู้ชาย ร้อยละ 22 ของเด็กผู้หญิงยอมรับว่าได้เผยแพร่ภาพที่ไม่เหมาะสม

ของตนเองบนอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้ ร้อยละ 70 ของเด็กอายุระหว่าง 7 ถึง 18 ปีเคยเข้าถึงเว็บไซต์لامก อนาคตอย่างไม่ตั้งใจ ส่วนใหญ่เกิดจากการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ตเพื่อทำการบ้าน พบว่า ลูกค้าของเว็บไซต์لامกอนาคตส่วนใหญ่เป็นเด็กอายุระหว่าง 12 ถึง 17 ปี นอกจากนี้ ร้อยละ 31 ของเด็กวัยรุ่นอายุระหว่าง 12 ถึง 18 ปี ให้ข้อมูลเท็จเรื่องอายุของตนเองเพื่อเข้าถึงบริการต่าง ๆ บนเว็บไซต์ ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ พบว่า ร้อยละ 96 ของเด็กวัยรุ่นมีการใช้งานโซเชียลมีเดีย เช่น เฟสบุ๊คหรือออนไลน์ แซท และพบว่าร้อยละ 25 ของผู้ใช้งานโซเชียลมีเดียไม่ทราบหรือตระหนักรเกี่ยวกับการใช้งานอย่างปลอดภัย เช่น การตั้งรหัสผ่าน การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และร้อยละ 9 ของผู้ใช้งาน ถูกภัยคุกคามจากลังคอมออนไลน์ เช่น ติดไวรัส โดนหลอกลวงและโดนขโมยข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น (มูลนิธิอินเทอร์เน็ตร่วมพัฒนาไทย, 2555; แหล่งเรียนรู้เท่าทันลือและสารสนเทศแห่งประเทศไทย, 2558)

ปัญหาการถูกล่อล่วงทางเพศผ่านการใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีอัตราการถูกล่อล่วงทางเพศมากที่สุดนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ว่า เด็กวัยรุ่นในช่วงอายุ 13–20 มีการใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุด ประเด็นสำคัญคือ การขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ในการวิเคราะห์คำพูดที่มาล่อลวง ของกลุ่มมิจฉาชีพ ขาดการคิดไตร่ตรองพิจารณาปัจจัยด้านอื่น ๆ ก่อนตัดสินใจเชื่อคำพูดในลิ้งที่มิจฉาชีพทางอินเทอร์เน็ตซักจุ่งหรือล่อลวง การป้องกันปัญหาการถูกหลอกลวงหรือล่อลวงไปทำร้ายหรือล่วงละเมิดทางเพศได้เกิดขึ้นนั้น สามารถทำได้โดยการสร้างสถานการณ์ให้วัยรุ่นฝึกคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์เพื่อสร้างพื้นฐานด้านการรู้เท่าทันลือให้กับวัยรุ่น นั้นว่า เป็นภัยจ้าวที่สำคัญในการป้องกันภัยจากลือออนไลน์ ได้อย่างยั่งยืน (สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน, 2555)

การรู้เท่าทันลือ หมายถึง การสร้างภัยคุกคามกันในการใช้สื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีการพัฒนาทักษะที่จำเป็นให้กับตนเองเพื่อสร้างภัยคุกคามกันในการรู้เท่าทันลือ ทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะในการเข้าถึงหรือการใช้บริการผ่านลือต่าง ๆ การวิเคราะห์และวิพากษ์ลือ การประเมินคุณค่าของลือ และการตอบสนองต่อลือในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้มีทักษะการรู้เท่าทันลือ ผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์เนื้อหาของลือก่อนที่จะตัดสินใจเชื่อข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ โดยจะต้องค้นหาแหล่งที่มาของลือและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผ่านตำราหรือลือที่หลากหลาย เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริงต่าง ๆ ก่อนจะรับรู้ข่าวสารและประเมินคุณค่าของลือ และตอบสนองต่อลือต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม (Potter, 2005; Wood, 2006; จินตนา ตันสุวรรณนนท์, 2550; นภินทร ศิริไทย, 2547; สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน, 2555)

การเพิ่มทักษะการรู้เท่าทันลือให้กับเด็กวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นนั้น สามารถดำเนินการด้วยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เนื่องจากทักษะการคิดวิเคราะห์นั้นไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้หรือการจัดจำข้อมูลเพียงอย่างเดียว แต่การคิดวิเคราะห์ คือ การแสวงหาข้อมูลและนำข้อมูลไปใช้ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จะทำให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดย้อนกลับว่า อะไรคือสาเหตุ อะไรคือผล ด้วยการตอบคำถามว่า อะไรเกิดขึ้น

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ที่มีต่อผลลัพธ์ที่ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันลีวิ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

เกิดขึ้นได้อย่างไร เพื่อหาความล้มพันธ์ระหว่างเรื่องราวหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งวิธีการเรียนรู้ดังกล่าว จะช่วยล่งเสริมให้ผู้เรียนมีตระรักษ์ มีเหตุผลในการจัดการกับปัญหาและประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ทำให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะได้ว่าลิ่งใดควรทำ ลิ่งใดไม่ควรทำ พร้อมทั้งรู้จักแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ล่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดจนสามารถต่อยอดองค์ความรู้ให้กับตนเองได้ นับเป็นผลดีต่อการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ครูผู้สอนจะต้องทราบนักเรียนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจะต้องเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะด้านการคิดและสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และลดความลังเลกังวลกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 2551 ที่ได้กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ประการ คือ 1) ความสามารถในการสื่อสาร 2) ความสามารถในการคิด 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา 4) เสริมความสามารถล้มพันธ์อันดีระหว่างบุคคล 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (Center for Media Literacy, 2008; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; ศศิภา จงรักโชคชัย, 2551)

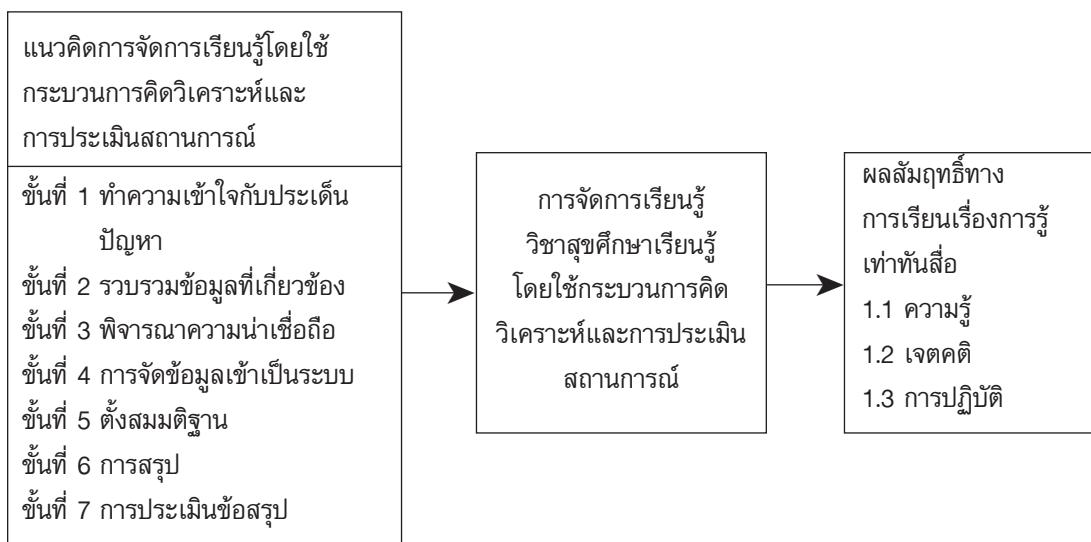
เมื่อวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พบว่า มีการกำหนดตัวชี้วัดเกี่ยวกับการรู้เท่าสื่อหรืออิทธิพลของสื่อต่อวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ ในชั้นมัธยมศึกษา ได้แก่ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ 1.3 วิเคราะห์สื่อ โฆษณา ที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและพัฒนาการของวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วย วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต และตัวชี้วัดที่ 5.3 วิเคราะห์อิทธิพลของสื่อต่อพฤติกรรมสุขภาพและความรุนแรง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับเรื่องการรู้เท่าทันสื่อหรืออิทธิพลของสื่อที่มีต่อวัยรุ่น ดังกล่าวเพียง 2-3 คาน ไม่สามารถฝึกการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์จากกรณีตัวอย่างจนเกิดทักษะคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ และนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (จันตนา สรายุทธพิทักษ์, 2557; กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากส่วนประกอบของทัศนคติ ความรู้ และทักษะ โดยทัศนคติเป็นการแสดงออกทางด้านจิตใจที่ต้องการสืบค้นปัญหาที่มีอยู่ส่วนความรู้เกี่ยวกับการใช้เหตุผลในการประเมินสถานการณ์ เพื่อนำไปสรุปความอย่างเที่ยงตรงและเข้าใจในความเป็นนามธรรม สำหรับทักษะจะประยุกต์รวมอยู่ในทัศนคติและความรู้ โดยการคิดวิเคราะห์จะทำให้ผู้เรียนสามารถแยกแยะข้อมูลข่าวสาร ปัญหาสถานการณ์รอบตัว นำมาซึ่งการประเมินสถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุผลและข้อมูลที่ถูกต้อง รับรู้ปัญหา สาเหตุของปัญหา หาทางเลือก ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ให้จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์ และการประเมินสถานการณ์โดยมีกระบวนการเรียนรู้ 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 ระบุหรือทำความเข้าใจกับประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา

ขั้นที่ 3 พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ขั้นที่ 4 การจัดข้อมูลเข้าเป็นระบบ เป็นขั้นที่ผู้คิดจะต้องสร้างความคิด ขั้นที่ 5 ตั้งสมมติฐาน ขั้นที่ 6 การสรุป ขั้นที่ 7 การประเมินข้อสรุป เป็นการรวมประณีตที่สำคัญ เพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ปัจุห (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; สุวิทย์ มูลคำ, 2546)

สภาพปัจุหการไม่วัดเท่าทันการใช้สื่อเทคโนโลยีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและความสำคัญของแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลลัพธ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เปรียบเทียบผลลัพธ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์และของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ

2. เปรียบเทียบผลลัพธ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อหลังการทดลองระหว่างนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์กับนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ที่มีต่อผลลัมพุที่ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 80 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive selection) โดยแบ่งเป็นนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ จำนวน 40 คน และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาแบบปกติ จำนวน 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ 8 แผน และแบบวัดผลลัมพุที่ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การดำเนินการก่อนทดลองการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์มีดังนี้

1.1 ทำการทดสอบผลลัมพุที่ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนทำการทดลอง (pre-test)

1.2 นำผลการทดสอบก่อนการทดลองมาทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยทดสอบที่ (t-test) เพื่อทดสอบว่านักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ เรื่องการรู้เท่าทันสื่อแตกต่างกันหรือไม่

2. ดำเนินการทดลอง

2.1 กลุ่มทดลอง ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น จำนวน 8 แผน จัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์

2.2 กลุ่มควบคุม ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยอาจารย์ประจำโรงเรียน ใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามปกติของครูประจำโรงเรียนสัปดาห์ละ 1 คาบเรียน คาบละ 50 นาที รวม 8 สัปดาห์ สาระการเรียนรู้ของห้องควบคุมเหมือนกับห้องทดลอง คือ การรู้เท่าทันสื่อ อิทธิพลของลีอ์โตรทัศน์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของลีอ์วิทบุกระจากyleingต่อวัยรุ่น อิทธิพลของลีอ์ลิงพิมพ์ต่อวัยรุ่น อิทธิพลของอินเทอร์เน็ตต่อวัยรุ่น อิทธิพลของลีอ์ต่อพฤติกรรมสุขภาพและอิทธิพลของลีอ์ต่อความรุนแรง

3. การดำเนินงานหลังการทดลอง

3.1 ทดสอบผลลัมพุที่ทางการเรียนด้านความรู้ เจตคติ การปฏิบัติ หลังการทดลอง (post-test) ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดผลลัมพุที่ทางการเรียนฉบับเดียวกันกับแบบวัดก่อนเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ เพื่อหาความเที่ยง ค่าระดับความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกด้วยคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยคำนวณค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าร้อยละ (Percentile) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อระหว่าง นักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยการทดสอบที่ (t-test) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ การคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ และนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบ ปกติ ได้ผลดังนี้

1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้าน ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ การคิด วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านความรู้ของนักเรียน กลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านเจตคติ ของนักเรียน กลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.1.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาด้านปฏิบัติของนักเรียน กลุ่มทดลอง หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้าน ความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติก่อนและหลัง การทดลองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้าน ความรู้ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

1.2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้าน เจตคติของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ที่มีต่อผลลัพธ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1.2.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัพธ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้าน การปฏิบัติของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลองไม่แตกต่างกัน

2. ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัพธ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้านความรู้ เจตคติ และการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์สูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัพธ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้านความรู้ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

2.2 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัพธ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้านเจตคติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ค่าเฉลี่ยของคะแนนผลลัพธ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาเรื่องการรู้เท่าทันสื่อด้านการปฏิบัติ หลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่าของนักเรียนกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผู้จัดอภิปรายเป็น 3 ประเด็นดังนี้

1. ผลลัพธ์ในการเรียนด้านความรู้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ การสืบค้นข้อมูล การจัดระบบความคิด ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นแบบแผนตามขั้นตอนการสอน 7 ขั้นตอน โดยแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ผู้เรียนจะต้องจัดลำดับความคิดของตนเอง สืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง อภิปรายร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนโดยนำข้อมูลของตนเองมาร่วมกับอภิปรายและเสนอแนะประเด็นต่าง ๆ ในชั้นเรียน ตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ตามลำดับ จนกระทั่งสามารถสรุปข้อมูลและนำมาตัดสินใจประเมินสถานการณ์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาให้อย่างเหมาะสม ทำให้หนึ่งนักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลให้นักเรียนสามารถจัดจำความรู้ได้ดีกว่าการท่องจำจากหนังสือหรือการรับฟังการบรรยายจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว เช่น การจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสื่อโทรทัศน์ ในกิจกรรมการเล่าสู่กันฟังเกี่ยวกับประสบการณ์การรับชมโทรทัศน์ที่ให้นักเรียนบอกเล่าประสบการณ์การรับชมโทรทัศน์ และให้นักเรียนไปหาแนวทางการรับชมเนื้อหาสื่อจากโทรทัศน์ที่ปลดปล่อยต่อตนเองและบุคคลในครอบครัว หรือการจัดการเรียนรู้เรื่อง การบริโภคสื่อวิทยุ ที่ให้นักเรียนไปสืบหาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับเนื้อหา

ของสื่อวิทยุที่ครูให้นักเรียนฟังว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นกิจกรรมที่นักเรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์ ฝึกการสืบค้น จัดระบบเรียนเรียงข้อมูล และตัดสินใจประเมินเนื้อหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมในชั้นเรียนสอดคล้องกับ ประเวศ วะลี (2548) ที่กล่าวไว้ว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีโอกาสฝึกคิดวิเคราะห์ ตั้งค่าตาม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระจงกับเรื่องที่ศึกษา ฝึกการใช้เหตุผลและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างรอบด้าน และสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบวนการคิดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีผู้ศึกษา วิธีและเทคนิคการสอนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ได้ เนื่องจากวิธีการคิดวิเคราะห์มีการปฏิบัติตามหลักการ เป็นขั้นตอนอย่างมีระบบและมีความสำคัญอย่างยิ่งอีกทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะของการนำไปปรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ อาร์ม โพธิ์พัฒน์ (2550) ได้กล่าวว่า วิธีการคิดวิเคราะห์เป็นสิ่งที่สามารถสอนได้ เพราะเป็นเรื่องความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เกิดขึ้นจากการทางตามทฤษฎีของ Bloom เริ่มจากความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายของการสอนให้เกิดพุทธิพิสัยในระดับสูง คือ การวิเคราะห์การลังเลระหว่าง และการประเมินผล และในส่วนของการวิเคราะห์ยังได้แยกแยกพฤติกรรมการเรียนรู้คือความสามารถที่จะนำความคิดต่าง ๆ มารวมกันเพื่อให้เกิดมโนทัศน์ใหม่ ๆ เพื่อให้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง

2. ผลลัมพุทธิ์ทางการเรียนด้านเจตคติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เน้นกิจกรรม ที่นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ที่ใกล้ตัว และนักเรียนจำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเน้น การเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของนักเรียนในการใช้สื่อประเภทต่าง ๆ กับประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละลับปัดห์ ทำให้นักเรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและการแบ่งปัน ความรู้และเสนอแนะความรู้ให้กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน ซึ่งกระตุ้นแรงจูงใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ นักเรียนเกิดความสนใจและสนุกสนานต่อบรรยากาศในการเรียนรู้ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ทำให้นักเรียนเกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในชั้นเรียน ทั้งในรูปแบบของการจับคู่ การจับกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ และการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันทั้ง ชั้นเรียน จึงเกิดการปลูกฝัง ค่านิยม ความคิดเห็นในแนวความคิดของบุคคลที่มีอายุในระดับเดียวกัน ซึ่ง กลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเจตคติและค่านิยมต่อความคิดของนักเรียนอยู่แล้ว ทำให้ผู้วิจัย หรือเพื่อน ๆ ได้ ร่วมกันแสดงความคิดเห็น หาข้อสรุปในการเรียนแต่ละความอย่างถูกต้องและเหมาะสมไปด้วยกันทั้งชั้นเรียน จึงเกิดการปลูกฝังเจตคติและค่านิยมอย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดการเรียนรู้ภายในความเรียนแต่ละลับปัดห์ ผู้วิจัยจะส่งเสริมให้นักเรียนออกมานำเสนอผลงานที่ผ่านการคิดวิเคราะห์สื่อต่างๆ อย่างสร้างสรรค์และให้ เพื่อนให้คะแนน และให้ข้อเสนอแนะ ทำให้เกิดการกระตุ้นในการนำเสนอและเกิดบรรยายการคิดเห็น ที่ดีต่อ การเรียนรู้ในแต่ละความการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ดิลก ดิลกานันท์ (2543) ที่กล่าวว่า การที่ผู้เรียนได้รับ การฝึกคิดวิเคราะห์ และตัดสินใจเลือกที่จะแก้ปัญหาในสถานการณ์นั้น ๆ แล้วผู้เรียนได้มีโอกาสเสนอ

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ ที่มีต่อผลลัพธ์ของการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ความคิดและมีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่มยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นจะทำให้ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมที่มีการทำงานอย่างมีระบบและเป็นผู้ที่มีความรอบคอบ มีเหตุมีผล แก้ปัญหา ตัดสินใจกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมั่นใจ

3. ผลลัพธ์ของการเรียนด้านการปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เน้นการนำเสนอวิธีการป้องกันและการแก้ไขปัญหาที่นำไปใช้ได้จริงและเหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เชื่อมโยงความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน ผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้นำเสนอตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นจากสื่อต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้เห็นแนวทางในการค้นหาข้อมูลต่าง ๆ จัดระบบข้อมูล พิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผ่านการคิดวิเคราะห์ และนำมารูปเพื่อประเมินวิธีการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยกิจกรรมหรือสื่อที่นำมาใช้ในการสอนมีความลับสนธิสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจริงของนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมที่กำหนดให้ให้นักเรียนได้แสดงวิธีการเลือกซื้อหรือขายสินค้าออนไลน์ผ่านการนำเสนอโดยการปฏิบัติสมมติฐานจริง หรือนำเหตุการณ์จริงในชีวิตประจำวันออกมาระดับนักเรียน เช่น การจัดกิจกรรมที่กำหนดให้ให้นักเรียนเกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดทักษะทางสังคมในการทำงานกลุ่ม เกิดทักษะการแสดงออกอย่างสร้างสรรค์ผ่านการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนสอดคล้องกับแนวคิดของ จินตนา รายุทธพิทักษ์ (2558) ที่กล่าวว่า การสอนสุขศึกษาที่ดี ควรใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน การสอนให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่ดีจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านการปฏิบัติที่ดีขึ้นในการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในบทเรียนด้วยการฝึกปฏิบัติยอมมีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างเจตคติและการปฏิบัติจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และสอดคล้องกับหลักการเบื้องต้นของการสอนสุขศึกษาของสุชาติ โสมประยูรและเออมอชนาวัฒนบุรานนท์ (2543) กล่าวไว้ว่า การสอนที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี ครูผู้สอนควรจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและกิจกรรมในชั้นเรียนความมีความลับสนธิสอดคล้องกับประสบการณ์จริงของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 ในการทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และได้ใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์อย่างทั่วถึง ผู้วิจัยควรให้นักเรียนจับกลุ่มโดยมีสมาชิกไม่เกิน 4 คน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทุก ๆ คนอย่างเท่าเทียมกัน

1.2 ในส่วนของการให้นักเรียนตอบคำถามในชั้นเรียน ผู้วิจัยควรลุ่มเรียนนักเรียนมากกว่า การให้นักเรียนยกมือตามความสมัครใจ เพราะจะทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถทราบได้ว่า นักเรียนที่ไม่ได้ยกมือตอบคำถามนั้น มีความเข้าใจในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด

1.3 ผู้วิจัยความมีการสังเกตนักเรียนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงปัญหาการจัดการเรียนการสอนกับนักเรียนในรายบุคคลและปัญหาในแต่ละคาน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือเพิ่มเติมรูปแบบการให้เร่งจูงใจต่อผู้เรียน เพื่อให้บรรยายความภัยในชั้นเรียนอีกต่อการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์กับเนื้อหาสาระในเรื่องอื่น ๆ ในวิชาสุขศึกษาหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการนำวิธีการสอนของแนวคิดทฤษฎีอื่น ๆ หรือวิธีอื่น ๆ มาบูรณาการร่วมกับวิธีการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ

2.3 ควรนำวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์เพื่อส่งเสริมทักษะทางด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการดูแลตนเอง เป็นต้น ร่วมกับการเสริมสร้างผลลัพธ์ที่ทางการเรียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

จินตนา ตันสุวรรณนนท์. (2550). ผลการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาการรู้เท่าทันลือของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 14(1), 21-32.

จินตนา รายุทธพิทักษ์. (2558). โปรแกรมสุขภาพในโรงเรียน ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จินตนา รายุทธพิทักษ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย เพื่อสร้างเสริมสุขภาพนักเรียนที่อยู่ในวัยเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วารสารครุศาสตร์, 42(4), 43-62.

ติลก ติลกานันท์. (2543). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพาณิช.

นภินทร ศิริไทย. (2547). ความรู้เรื่องการรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ ภูมิคุ้มกันที่ดีสำหรับเด็กและเยาวชนในการพัฒนาองค์ความรู้การรู้เท่าทันสื่อเพื่อสุขภาพ สู่หลักสูตรในระบบและนอกรอบการศึกษาของไทย. (55-64). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.

ประเวศ วงศ์. (2548). การจัดการความรู้กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและความสุข. กรุงเทพมหานคร: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม.

ภาณุ พงษ์วิทยาภานุ. (2557). Thailand Zocial Awards 2014 เพย์สติกิบินโลกออนไลน์และพฤติกรรมการใช้ Social Network ของไทย. ลิ้งค์จาก <https://www.it24hrs.com/2014/thai-social-network-2014/>

ผลของการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และการประเมินสถานการณ์ที่มีต่อผลลัพธ์ทางการเรียนเรื่องการรู้เท่าทันสื่อ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มนิธิอินเทอร์เน็ตรวมพัฒนาไทย. (2555). พฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ตของเยาวชน.

ลีบคันจาก <http://www.inetfoundation.or.th/>

ศศิภา จรรักษ์. (2551). การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ (*Lack of critical thinking*). ลีบคันจาก <http://taamkru.com/th/การขาดทักษะการคิดวิเคราะห์/>
สำนักกองทุนสนับสนุนสร้างเสริมสุขภาพ. (2555). การใช้สื่อออนไลน์ของวัยรุ่น. ลีบคันจาก <http://www.thaihealth.or.th/>

สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2557). การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน. ลีบคันจาก www.nso.go.th/
สำนักสารนิเทศ กระทรวงสาธารณสุข. (2556). การใช้สื่อสังคมออนไลน์ของสังคมไทย. ลีบคันจาก <http://pr.moph.go.th/iprof/>

สื่อสร้างสุขภาวะเด็กและเยาวชน. (2555). สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน. ลีบคันจาก www.childmedia.net/. สุชาติ โสมประยูร และเออมอชณา วัฒนบุราวนนท์. (2543). การสอนสุขศึกษา. กรุงเทพมหานคร: เอ็มเทรดดิ้ง. สุวิทย์ มูลคำ. (2546). กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
แหล่งเรียนรู้เท่าทันสื่อและสารสนเทศแห่งประเทศไทย. (ม.ม.ป.). (2558). ผู้ร่วมสื่อสาร ขยายสื่อดี. ลีบคันจาก <http://www.familymediawatch.org/>

อาร์ม โพธิ์พัฒน์. (2550). การศึกษาผลลัพธ์ทางวิทยาศาสตร์และความสามารถวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมเขียนแบบผังมโนติ. (สารนิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยคริสต์วิทยา, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

Center for Media Literacy. (2008). *Literacy for the 21st Century: An overview & orientation guide to media literacy education*. (2nd ed.). Malibu, CA: Center for Media Literacy.

Potter, H. F. (2005). *Media literacy*. (3rd ed.). California: SAGE.

Wood, T. (2006). *Communication in our lives*. Belmont, CA: Wadsworth.

ผู้เขียน

วิสุทธิ์วัฒน์ ตีระผัດ นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาสุขศึกษาและผลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

อีเมล: Earth.tst@gotmail.com

ศาสตราจารย์ ดร.จินตนา รายุทธพิทักษ์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาสุขศึกษาและผลศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอนคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330
อีเมล: Jimtana.s@chula.ac.th

หมายเหตุ: งานวิจัยนี้ได้รับสนับสนุนทุน 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทุนรัชดาภิเษกสมโภช